

Justiitsministri 26. juuli 2016. a määruse nr 16 „Advokaadile riigi õigusabi tasu maksmise ja kulude hüvitamise kord“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Riigi õigusabi seaduse § 21 lg 3 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister riigi õigusabi osutamise eest makstava tasu arvestamise alused, maksmise korra ja tasumäärad ning riigi õigusabi osutamisega kaasnevate kulude hüvitamise ulatuse ja korra, arvestades riigieelarvest selleks eraldatud vahendite suurust ja riigi õigusabi eeldatavat mahtu ning olles eelnevalt ära kuulunud advokaatuuri juhatuse seisukoha. Valdkonna eest vastutav minister võib eelarveaasta kestel riigi õigusabi eest makstava tasu arvestamise aluseid, maksmise korda ja tasumäärasid ning kulude hüvitamise ulatust ja korda muuta. Nimetatud volitusnormi alusel on kehtestatud justiitsministri 26. juuli 2016. a määrus nr 16 „Advokaadile riigi õigusabi tasu maksmise ja kulude hüvitamise kord“ (edaspidi *tasumäärus*).

Eelnõuga viiakse isikliku ja advokaadibüroo pidaja sõiduauto ning muu sõiduki kasutamise kulude hüvitamine ühtsele alusele, vähendatakse riigi õigusabi osutamisega seoses kantud sõidukulude hüvitamise määra 0,3-lt eurolt 0,15 euronit läbitud kilomeetri kohta ning täpsustatakse sõidu- ja majutuskulude hüvitamise tingimusi.

Muudatused on vajalikud sõidukulude hüvitamise lihtsustamiseks ning riigieelarve vahendite sihipärase kasutuse ja advokaatide võrdse kohtlemise tagamiseks. Muudatused on ka vajalikud, et vähendada riigi õigusabi kulutusi ning seeläbi tagada eelarve tasakaal ja vähendada eelarve puudujääki.

1.2. Ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna vabakutsete talituse nõunik Alar Must (tel 680 3113, alar.must@just.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Mari Koik (mari.koik@just.ee).

1.3. Märkused

Määrusega muudetakse justiitsministri 26. juuli 2016. a määruse nr 16 „Advokaadile riigi õigusabi tasu maksmise ja kulude hüvitamise kord“ redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 28.04.2020, 4.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga viiakse riigi õigusabi osutamisega seoses kantud isikliku ja advokaadibüroo pidaja sõiduauto ning muu sõiduki kasutamise kulude hüvitamine ühtsele alusele, vähendatakse sõidukulude hüvitamise määra 0,3-lt eurolt 0,15 euronit läbitud kilomeetri kohta ning täpsustatakse sõidu- ja majutuskulude hüvitamise tingimusi.

Muudatuste eesmärk on sõidukulude hüvitamist lihtsustada, vabastada advokaadid mistahes sõiduki (sh ühissõiduki) kasutamise korral tavajuhul kulu kandmise tõendamisest ning vähendada menetlejate töökoormust kulude kontrollimisel. Ühtlasi motiveerib sõidukulude hüvitamise ühtlustamine advokaate eelistama säästlikumaid liikumisviise, mis on kooskõlas Eesti pikaajaliste energia- ja kliimaeesmärkidega.

Selleks et kaoks vajadus sõidukulude hüvitamisel sõidukiliike eristada, peab hüvitisemäär vastama ligilähedaselt tegelikkuses tekkivale sõidukulule. Kehtiv sõidukulu hüvitamise määr 0,3 eurot kilomeetri kohta ületab aga oluliselt kõigi enam levinud sõidukiliikide puhul eelduslikult kaasnevaid tegelikke sõidukulusid (sh isikliku sõiduauto kasutamise kulusid). Näiteks marsruudil Tallinn–Tartu–Tallinn (372 km) kuuluks kehtiva regulatsiooni alusel hüvitamisele (372 x 0,3 =) 111,60 eurot, mis ületab kordades Tallinnast Tartusse ja tagasi reisimisega kaasnevat tegelikku kulu. Üldteadaolevalt jääb enamiku bensiini või diislikütusega sõitvate sõiduautode keskmine kütusetarbimine maantee sõidul alla 10 liitrit 100 kilomeetri kohta. Kütusekulu korral 10 liitrit 100 kilomeetri kohta kulub Tallinnast Tartusse ja tagasi

sõitmisele u 37 liitrit. Kui arvestada ühe kütuseliitri hinnaks 1,3 eurot¹, oleks sõidukulu marsruudil Tallinn–Tartu–Tallinn kokku 48,1 eurot, seega rohkem kui kaks korda vähem kui kehtiva hüvitisemäära alusel makstav summa. Näites toodust säästlikuma sõiduki (enamik bensiini- ja diiselautosid ning gaasiga sõitvad autod) kasutamisel on tegelik kulu veelgi väiksem, elektriauto ja ühissõiduki (nt buss ja rong) kasutamise korral kordades väiksem². Eelnõu koostaja hinnangul on siiski põhjendatud kehtestada hüvitisemääraks 0,15 eurot läbitud kilomeetri kohta, mis võimaldab katta lisaks kütusekulule ka sõiduki parkimise vms otsesed kulud, jäädes samas ligilähedaselt samasse suurusjärku enam levinud alternatiivsete sõidukite kasutamise kuludega. Määras 0,15 eurot kilomeetri kohta hüvitatakse ka nt Tartu Ringkonnakohtu ametnike isikliku sõiduauto kasutamise kulud. Sellest kõrgem hüvitisemäär ei oleks kooskõlas ka riigieelarve vahendite sihipärase kasutamise põhimõttega.

Alles jäetakse võimalus advokaadil erandjuhul taotleda sõidukulu hüvitamist ka suuremas ulatuses kui 0,15 eurot kilomeetri kohta, kuid selleks tuleb lisakulu vajalikkust põhjendada ning kulu kandmist tõendada.

Samuti täpsustatakse määruses, et hüvitamisele kuuluvad üksnes riigi õigusabi osutamisega seotud otsesed kulud. Sõiduauto kasutamisega seotud kaudsete kulude (soetamis-, hooldus- ja remondikulud jms) näol on tegemist advokaadi ettevõtluskuludega, mis ei ole põhjendatud jätta riigi õigusabi saaja või muu riigi õigusabi kulusid hüvitama kohustatud isiku kanda. Lisaks koheldakse tegelikke otseseid kulusid oluliselt ületava hüvitisemäära puhul isikliku sõiduautot omavaid advokaate põhjendamatuult ebavõrdset võrreldes sõiduautot mitteomavate advokaatidega, kes tasumääruse § 17 lg 2 alusel hüvitist taotleda ei saa.

Liiga kõrgele hüvitisemäärale juhtis tähelepanu oma 26.04.2016 otsuses asjas nr 3-2-1-40-15 ka Riigikohtu üldkogu, kes otsuse punktist 76 nähtuvalt leidis, et hüvitisemäär 0,3 eurot kilomeetri kohta võimaldas hüvitada kulud, mis olid eelduslikult kordades suuremad kui tegelikud sõidukulud, ja et kulude hüvitamise uue korra kehtestamisel tuleks lähtuda sellest, et hüvitamisele kuuluksid vaid tegelikult tekkinud kulud.

2016. a justiitsministri tasumääruse eelnõule antud arvamuses tegid nii Riigikohus kui ka Tartu Ringkonnakohtu ettepaneku tuua sõidukulu hüvitisemäär madalamale (Tartu Ringkonnakohtu pakutud määr oli samuti 0,15 eurot kilomeetri kohta), kuid tasumääruse kehtestamisel jäeti kohtute arvamused arvestamata, sest leiti, et poole aasta pealt ei ole otstarbekas tasude maksmise ja kulude hüvitamise põhimõtetes olulisi muudatusi teha. Samas märgiti tasumääruse eelnõu seletuskirjas (punkt 7), et kohtute ettepanekuid kaalutakse uuesti tulevaste tasumääruste kehtestamisel.

Lisaks eelnevale on vaja sõidukulude hüvitisemäära vähendada, et saavutada riigi õigusabi kulutuste kokkuhoid, sest kehtivate tasu- ja hüvitisemäärade tingimustes kulub riigi õigusabi vahendeid keskmiselt u 10 000 eurot kuus rohkem, kui eelarve võimaldab, ning aasta lõpus on prognoositav eelarve puudujääk u 200 000 eurot. Sõidukulu hüvitisemäära langetamine aitab viia eelarve tasakaalu ja vähendada 2020. a lõpus prognoositavat riigi õigusabi eelarve puudujääki.

Muudatuste arvukuse tõttu sõnastatakse tasumääruse § 17 tekst normitehnilistel kaalutlustel tervikuna ümber.

Eelnõuga sätestatakse tasumääruse § 17 **esimeses lõikes**, et advokaadi taotluse alusel määratakse kindlaks ja kuuluvad seega hüvitamisele advokaadi või advokaadibüroo pidaja poolt riigi õigusabi osutamisega seoses kantud isikliku või advokaadibüroo pidaja sõiduauto või muu sõiduki kasutamise kulud ja majutuskulud. Võrreldes kehtiva regulatsiooniga on hüvitatavate sõidukulude määratlust täpsustatud, et oleks üheselt selge, et lisaks isikliku ja advokaadibüroo pidaja sõiduauto kasutamise kuludele on hüvitatavad ka ühissõiduki jm sõiduki kasutamise kulud. **Lõike teises lauses** sätestatakse, et hüvitatakse üksnes riigi õigusabi osutamisega seotud otsesed kulud. Riigi õigusabi osutamisega seotud otseste kuludena on käsitatavad isikliku või advokaadibüroo pidaja sõiduauto kasutamise korral kütusekulu riigi õigusabi osutamise kohta sõitmiseks ja sõiduki parkimise kulu, ühissõiduki kasutamise korral sõidupileti maksumus, takso- või sõidujagamisteenuse (näiteks Bolt, Uber vms) kasutamise korral

¹ GPS-navigatsioonirakenduse Waze andmetel maksis 27.08.2020 bensiin 98 enamikus tanklates 1,309 eurot liiter, bensiin 95 1,249 eurot liiter, diislikütus 1,199 eurot liiter.

² Elektroonilise piletiostukeskkonna www.tpilet.ee andmetel jäävad 27.08.2020 seisuga järgmiseks päevaks marsruudil Tallinn–Tartu ja Tartu–Tallinn ostetavate sõidupiletite hinnad vahemikku 6–12 eurot, s.o kokku 12–24 eurot mõlemat suunda arvestades.

teenuse eest tasutud summa. Kaudseid kulusid (näiteks sõiduki soetamis-, hooldus- ja remondikulud) ei hüvitata.

Teise lõike esimeses lauses sätestatakse sõidukulude hüvitamise määr, mida on kehtiva regulatsiooniga võrreldes langetatud 0,3-lt eurolt 0,15 euroni läbitud kilomeetri kohta. Kehtiva regulatsiooni kohaselt hüvitatakse fikseeritud hüvitisemäära alusel üksnes isikliku või advokaadibüroo pidaja sõiduauto kasutamise kulud. Määruses laiendatakse fikseeritud hüvitisemäära kõigile sõidukuludele sõltumata kasutatud sõidukiliigist. Uus määr kehtib riigi õigusabi seaduse § 22 lg-st 6 tulenevalt alates määruse jõustumisest tehtavatele toimingutele. Kuludokumente tasumääruse §-st 20 tulenevalt ei nõuta, kui kulude kandmist on võimalik eeldada või lihtsasti kontrollida. Kohtul, prokuratuuril või uurimisasutusel on kahtluse korral õigus kontrollida taotluses esitatud andmete õigsust ja nõuda kulude kandmise tõendamist. Kui tõendeid ei esitata, siis saab menetleja jätta taotletavad sõidukulud riigi õigusabi seaduse § 22 lg 7 alusel hüvitamisele kuuluvate kuludena osaliselt või täielikult kindlaks määramata. **Lõike teises lauses** sätestatakse erandlik võimalus taotleda sõidukulude hüvitist ka lõike esimeses lauses sätestatud määrast suuremas ulatuses, kuid sellisel juhul peab advokaat (lisa)kulu kandmise vajalikkust taotluses põhjendama ja kulu kandmist ka tõendama.

Kolmandas lõikes sätestatakse sõidu- ja majutuskulude eri esindatavate ja menetluste vahel proportsionaalse jaotamise põhimõtte, mille eesmärk on välistada sama kulu mitmekordne hüvitamine. Kehtivat regulatsiooni sisuliselt ei muudeta, kuid normitehnilistel kaalutlustel muudetakse sätte sõnastust.

Neljandas lõikes sätestatakse, et sõidu- ja majutuskulusid ei hüvitata, kui riigi õigusabi on osutatud samas linnas või vallas, kus asub advokaadibüroo või selle struktuuriüksus, mille kaudu advokaat õigusteenust osutab. Kehtivat regulatsiooni sisuliselt ei muudeta, kuid normitehnilistel kaalutlustel muudetakse sätte sõnastust.

Võrreldes kehtiva regulatsiooniga loobutakse tasumääruses avaliku teenistuse seaduse § 44 lõikes 5 sätestatud määruses lähetusega seotud sõidu- ja majutuskulude hüvitamise kohta sätestatud tingimustele viitamisest, kuivõrd sõidu- ja majutuskulude kindlaksmääramiseks vajalik regulatsioon sätestatakse tasumääruses endas.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määrusega vähendatakse kaks korda riigi õigusabi osutamise seotud sõidukulude hüvitamise määra. Muudatus mõjutab ettevõtluskeskkonda, riigiasutuste korraldust ja avaliku sektori kulusid.

Kaasnevast mõjust on puudutatud järgmised sihtrühmad:

1. Riigi õigusabi osutavad advokaadid
2. Justiitsministeerium
3. Menetlejad (kohtud, uurimisasutused ja prokuratuur), kes lahendavad riigi õigusabi tasu ja kulude kindlaksmääramise taotlusi
4. Advokatuur

Kavandatav muudatus: sõidukulude hüvitamise määra vähendamine 0,3-lt eurolt 0,15 euroni läbitud kilomeetri kohta.

I sihtrühm: riigi õigusabi osutavad advokaadid

Muudatustega kaasneva mõju valdkond: mõju majandusele – ettevõtluskeskkonnale

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järeldus olulisuse kohta

Advokatuuri liikmeid oli 17.01.2020 seisuga kokku 1075³. Riigi õigusabi osutavad neist umbes 100 advokaati. Riigi õigusabi infosüsteemi RIS andmetest nähtuvalt esitati 2019. aastal advokatuurile 12 874 riigi õigusabi tellimust, millest tulenevalt tegeleb üks advokaat aastas keskmiselt u 130 riigi õigusabi asjaga.

Muudatus puudutab riigi õigusabi osutavaid advokaate, kuna muudetakse sõidukulude hüvitamise tingimusi ja hüvitisemäära, millest lähtudes advokaadid sõidukulude hüvitamist taotlevad. Puudub vajadus sihtrühma eraldi koolitada. Juhised muudatuste rakendamiseks on leitavad käesolevast seletuskirjast. Määrus koos seletuskirjaga saadetakse enne jõustumist sihtrühmale teadmiseks ja tutvumiseks.

Ühtse hüvitisemäära laiendamine kõigile sõidukiliikidele mõjutab positiivselt advokaate, kes kasutavad ühissõidukit ja muid säästlikke liikumisviise.

Kuivõrd riigi õigusabi osutamisega seotud isikliku või advokaadibüroo sõiduauto kasutamise kulud hüvitatakse jätkuvalt täies ulatuses ning keegi ei saa põhjendatult eeldada, et tema kulused hüvitatakse tegelikest kuludest suuremas määras, ei too muudatus sihtrühmale kaasa olulisi mõjusid, mida tuleks täiendavalt analüüsida.

II sihtrühm: Justiitsministeerium

Muudatusega kaasneva mõju valdkond: mõju avaliku sektori kuludele ja tuludele

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järelendus olulisuse kohta

Määrus mõjutab Justiitsministeeriumi, kuna riigi õigusabi korraldus, sh selle rahastamine, on Justiitsministeeriumi vastutusvaldkonnas.

Muudatusega kaasneb riigi õigusabi kulutuste kokkuhoid hinnanguliselt u 120 000 eurot aastas. Arvestades, et 2020. a lõpuks on prognoositav eelarve puudujääk u 200 000 eurot ning jooksev ülekulu u 10 000 eurot kuus, aitab sõidukulu hüvitisemäära langetamine viia eelarve tasakaalu ja vähendada 2020. a lõpus prognoositavat riigi õigusabi eelarve puudujääki.

Määruse muudatustega ei kaasne sihtrühma kohanemisvajadust. Muudatused ei nõua ka töökorralduse muutmist. Samuti ei too muudatused kaasa sihtrühmale ebasoovitavate mõjude esinemise riski. Seega Justiitsministeeriumi jaoks olulist mõju, mida tuleks täiendavalt analüüsida, muudatustega ei kaasne.

III sihtrühm: menetlejad (kohtud, uurimisasutused ja prokuratuur), kes lahendavad riigi õigusabi tasu ja kulude kindlaksmääramise taotlusi

Muudatusega kaasneva mõju valdkond: mõju riigiasutuste korraldusele

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järelendus olulisuse kohta

Muudatus mõjutab vähesel määral kohtuid, uurimisasutusi ja prokuratuuri, kuna täpsustatakse sõidukulude hüvitamise tingimusi ja hüvitisemäära, millest lähtudes menetlejad hüvitatavad kulud kindlaks määravad. Samas puudub vajadus sihtrühma eraldi koolitada. Juhised muudatuste rakendamiseks on leitavad käesolevast seletuskirjast. Määrus koos seletuskirjaga saadetakse enne jõustumist sihtrühmale teadmiseks ja tutvumiseks. Vajaduse korral saadetakse menetlejatele täiendavad juhised.

Eelnevat arvestades ei kaasne muudatustega sihtrühma jaoks olulist mõju, mida tuleks täiendavalt analüüsida.

IV sihtrühm: advokatuur

Muudatusega kaasneva mõju valdkond: mõju riigiasutuste korraldusele

³ Andmed Eesti Advokatuuri veebilehelt <https://www.advokatuur.ee/est/advokatuur> (28.08.2020 seisuga).

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järeltus olulisuse kohta

Muudatus toob advokatuurile kaasa vajaduse muuta RIS-i seadistust (hinnakirja).

Muudatustega ei kaasne sihtrühma jaoks olulist mõju, mida tuleks täiendavalt analüüsida.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks peab advokatuur muutma RIS-i seadistust (hinnakirja). Määruse rakendamisega kulusid ega tulusid ei kaasne.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Sõidukulude hüvitamise määra vähendamise ettepanekut tutvustati advokatuurile ja ettepanekut arutati 25.08.2020 advokatuuri juhatuse koosolekul. Advokatuur sõidukulude vähendamist ei toetanud.

4.09.2020 eelnõu kohta esitatud arvamuses pidas advokatuur ebamõistlikuks vähendada sõidukulu hüvitist ilma põhjaliku eelanalüüsi ja pädeva pikaajalise plaanita, kuna see võib kaasa tuua ettearvamatuid tagajärgi teenuse kättesaadavuses ja kvaliteedis. Advokatuur leidis, et sõidukulude hüvitamise vähendamine võib suure tõenäosusega kaasa tuua probleeme riigi õigusabi kättesaadavusega Ida-Virumaa piirkonnas ning teistes väiksemates linnades. Advokatuur leidis oma arvamuses, et Riigikohtu lahendist ei tulene seda, et Riigikohus peaks sõidukulu hüvitise määra 0,3 eurot kilomeetri kohta liiga kõrgeks. Advokatuuri hinnangul tuleb riigi õigusabi osutajale hüvitada nii otsesed sõidukulud (bensiin ja parkimine) kui ka kaudsed sõidukulud (hooldused, remondikulud, kindlustusmaksete osakaal jne), kuivõrd tegemist on tegelike sõidukuludega. Advokatuuri hinnangul katab hüvitisemäär 0,3 eurot läbitud kilomeetri kohta riigi õigusabi osutava advokaadi tegelikud kulud. Veel märkis advokatuur oma arvamuses, et advokaat saab riigi õigusabi osutamisel ühistransporti arvesse võtta üksnes suuremate linnade vahelistel sõitudel, kuid samas esineb praktikas palju olukordi, kus ühistranspordi kasutamine ei ole mõistlikult võimalik või kus see tooks kaasa väga suure ajakulu (nt lastega kohtumised, eestkoste asjad, kinnisesse asutusse paigutamised, vanglate külastused ja muud sarnased olukorrad). Advokatuur esitas oma arvamuses ka alternatiivse ettepaneku rakendada sõidukulu hüvitist 0,3 eurot kilomeetri kohta erandina üksnes piirkondades, kus riigi õigusabi kättesaadavuse ja kvaliteediga on probleeme.

Eelnõu koostaja ei pea siiski võimalikuks jätta hüvitisemäära advokatuuri argumentidel vähendamata, sest advokaadi isikliku või büroo sõiduauto soetusmaksumuse, hoolduskulude jm kaudsete kulude hüvitamine riigi õigusabi vahenditest ei ole riigi õigusabi kättesaadavuse ja kvaliteedi tõstmiseks kohane meede. Hüvitisemäär 0,15 eurot kilomeetri kohta koosmõjus sõiduajatasuga on eelnõu koostaja hinnangul piisavalt kõrge, et võiks säilida advokaatide huvi võtta vastu tellimusi ka kaugemates piirkondades, kui selle järele on vajadus ja advokaadi töökoormus võimaldab. Keskmise sõiduauto puhul võimaldab kehtestatav hüvitisemäär katta lisaks kütusekulule ka muid kaasnevaid kulusid.

Vastuseks advokatuuri seisukohadele seoses Riigikohtu 3-2-1-40-15 lahendiga märgib eelnõu koostaja, et Vabariigi Valitsuse 14. juuli 2006. a määruse nr 164 („Teenistus-, töö- või ametiülesannete täitmisel isikliku sõiduauto kasutamise kohta arvestuse pidamise ja hüvitise maksmise kord“) §-s 5, mida Riigikohus oma 3-2-1-40-15 lahendis sõidukulude hüvitise kindlaksmääramisel analoogia alusel kohaldas, oli kehtestatud hüvitise piirmäär kuni 0,3 eurot ühe sõidetud kilomeetri kohta. Seega ei saa viidatud sätte analoogia alusel kohaldamisest järeldada, et Riigikohus pidas sõidukulu hüvitise fikseeritud määra 0,3 eurot kilomeetri kohta põhjendatuks. Riigikohtu lahendi punkti 76 teisest lausest tuleneb üheselt, et sõidukulu hüvitise määr 0,3 eurot kilomeetri kohta võimaldas Riigikohtu arvates hüvitada eelduslikult kordades suuremaid kulusid kui tegelikud sõidukulud. Kõnealusel juhul määras Riigikohus hüvitatavate sõidukulude suuruseks 36 eurot (koos käibemaksuga) ja märkis seejuures, et selline kulu vastab eelduslikule tegelikule kulule, mis tekkis 2014. a novembris keskmise sõiduauto kasutamisel marsruudil Tallinn–Tartu–Tallinn (372 km). Seega pidas Riigikohus keskmise sõiduauto kasutamise eelduslikuks tegelikuks kuluks u 0,1 eurot kilomeetri kohta ($372 / 36 = \sim 0,103$), mis on

kehtivast hüvitisemäärast kolm korda väiksem. Ka justiitsministri määruse eelnõu kohta 12.07.2016 esitatud arvamuses kinnitas Riigikohus, et ei nõustu § 17 lg-s 2 kehtestatud sõiduauto kasutamise kulumääraga 0,3 eurot iga läbitud kilomeetri kohta (Riigikohus leidis, et nt marsruudil Tallinn–Tartu–Tallinn on tegelik kulu eelnõu § 17 lg-ga 2 kehtestatava hüvitisemääraga võrreldes ligi 100 eurot väiksem). Riigikohus märkis ka, et tegemist võib olla varjatud tasuga õigusabi osutamise eest.

Veel märgib eelnõu koostaja, et isikliku või büroole kuuluva sõiduauto kasutamine ei ole riigi õigusabi osutamiseks vältimatult vajalik. Advokatuuri viidatud olukordades, kus ühissõidukite kasutamine ei ole mõistlikult võimalik või kus see tooks kaasa liiga suure ajakulu, võib olla põhjendatud ka näiteks takso, sõidujagamisteenuse või muu sõidukiliigi või teenuse kasutamine (sh kombineeritult ühissõidukitega). Tasumääruses säilib võimalus taotleda sõidukulude hüvitamist ka nn fikseeritud hüvitisemäärast suuremas ulatuses.

Eeltoodud põhjustel ei pea eelnõu koostaja võimalikuks arvestada advokatuuri alternatiivset ettepanekut.

Viljar Peep
Asekantsler